

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง
Situations and problems in learning Business and Entrepreneurship course
for first year vocational certificate students of the vocational education
college, Trang Province

ธีรศักดิ์ ขวัญเมือง^{1*}, เกียรติวาท บัญพรการ² และจตุรรัตน์ คชรัตน์²
Theerasak Khwanmuang^{1*}, Kettawa Boonprakarn² and Jutarat Kotcharat²

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

¹ Student of Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education
Foundation and Liberal Arts, Hatyai University, Songkhla, Thailand

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

² Assist.Prof. Dr., Faculty of, Education Foundation and Liberal Arts, Hatyai University, Songkhla

* Corresponding author, E-mail: Theerasak.km@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการ
เป็นผู้ประกอบการในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจาก
ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหาร ครู และนักเรียนในพื้นที่วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง จำนวน 20 คน นำ
ข้อมูลที่ได้มาจำแนกหมวดหมู่ ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการ
ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า การวัดและการประเมินผลผู้เรียนของครูส่วนใหญ่มีการทดสอบก่อน
เรียนและหลังเรียนเป็นบางครั้งเท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ครูไม่เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการ
วัดและประเมินผลนักเรียน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่จะใช้วิธี การสอน
แบบบรรยายตามหนังสือเป็นหลัก โดยการนั่งสอนแล้วบรรยายเนื้อหาจากในหนังสือให้นักเรียนฟังตามสาระ
การเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสภาพดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน จึงทำให้
ไม่มีเวลาเตรียมการสอนที่หลากหลาย

ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากการสอน
หลายอย่าง ซึ่งปัญหาเกิดจากระบบบริหารที่ต้องการผลงานหลายด้านแต่ไม่ได้พิจารณาถึงบุคลากรจำนวน
ที่มีอยู่ ขณะที่ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งปัญหา
นี้เป็นความบกพร่องของฝ่ายบริหารที่ไม่จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ขณะเดียวกันครูผู้สอนเองก็ไม่ศึกษา
หาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อการสอนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้รวมทั้ง
สถานศึกษาขาดงบประมาณในการซื้อ จึงเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องจัดสรรงบประมาณ
ให้เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ
วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา

Abstract

This research aims to survey the Situations and Problems in Learning Business and Entrepreneurship course for first year vocational certificate students of the vocational education college, Trang Province. The data were collected via in-depth interviews from a group of 20 administrators, teachers and students in the college of vocational education in Trang. Qualitative method was used to analyze the data which were classified, summarize and synthesize respectively, prior to descriptive and analytical presentation. The results showed the general situations as follows. Most teachers measure and assess students, there are tests only Pretest and Posttest classes. Because the teacher has never been trained in measurement and evaluation. In addition, most teachers will sit in a lecture This situation is caused by the teacher having a lot of workload and therefore do not have time to prepare to teach.

As for problems in learning management, Most teachers have a lot of workload. The problem arises from the management system that required work in many areas but did not consider the number of personnel. While teachers lack the knowledge to create and find quality learning evaluation tools The problem was caused by the defect of the management that did not provide training for teachers. Teachers did not find additional knowledge. In addition, it was found that There are not enough teaching materials to meet the need. Including the lack of budget for purchase, therefore it is the duty of the Ministry of Education to allocate the budget appropriately.

Keywords: Situations and problems in learning management, Learning management in Business and Entrepreneurship, College of vocational education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญาความรู้ มี คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ขณะ เดียวกัน จะต้องยึดหลักในการจัดการศึกษาโดยมีการพัฒนาสาระและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ยึดหลักให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และ ระบบการประกันคุณภาพทุกระดับ รวมทั้งระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ยังกำหนดแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาโดยกระบวนการจัดการศึกษา จะต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด รู้จักจัดการเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหาได้ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ได้อย่างเต็มศักยภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 3-8)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เป็นหลักสูตรหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่า ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และยกระดับ

การศึกษาวิชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ตลอดจนมีทักษะในการจัดการ สามารถสร้างอาชีพ และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562, น. 1-2) ซึ่งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น ทั้งการฝึกทักษะ การสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ และหาคำตอบเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา โดยมีครูคอยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 67-70)

วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 ปรับปรุงจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ซึ่งนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ทุกสาขาจะต้องผ่านการเรียนในรายวิชานี้ จุดประสงค์ที่สำคัญของรายวิชา คือ ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวางแผนด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ เข้าใจธุรกิจและบทบาทการเป็นผู้ประกอบการ รู้จักหลักการจัดการการเงิน รวมทั้งหลักการบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตเบื้องต้น สามารถประกอบธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถจัดทำแผนธุรกิจอย่างง่ายได้ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562, น. 77)

แต่จากสภาพและปัญหาในปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ในสถานศึกษาพบว่า ยังไม่สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์รายวิชาในหลักสูตรได้ ซึ่งจากข้อมูลการให้สัมภาษณ์เพื่อสอบถามสภาพและปัญหา ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง สะท้อนให้เห็นถึงสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านตัวผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดความตั้งใจเรียน มีสมาธิสั้นต่อการเรียนในเชิงทฤษฎี ขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ต่ำ ขณะที่ด้านผู้สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีภาระงานนอกเหนือจากการสอนเยอะ ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ส่วนด้านสื่อการสอน พบว่า สื่อสำหรับใช้ในการสอนมีน้อยมาก ขาดงบประมาณสนับสนุนการสร้างสื่อ ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ไม่น่าสนใจ เป็นไปด้วยความน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ (ครูคนที่ 4 , สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562 ; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุธิศา ส่งศรี (2560, น. 19-20) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร Mini English Program ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งพบสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเช่นเดียวกัน ทั้งในด้านของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดความตั้งใจและไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน ขณะที่ด้านครูผู้สอน พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่น่าสนใจ ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่ครูไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อนล่วงหน้า ส่วนด้านสื่อการสอน พบว่า ไม่มีเพียงพอต่อการใช้งานแม้ว่าบางห้องมีอุปกรณ์แต่ก็ไม่สามารถใช้งานได้

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง เพื่อให้ทราบถึงสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการ

สอน และด้านการวัดและการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุง และหาแนวทางแก้ไขสิ่งที่เป็นประเด็นปัญหาให้สอดคล้องกับสภาพและปัญหาของบริบทแต่ละสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง

แนวคิดในการวิจัย

ทิสนา แชมณี (2559, น. 207) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการจัดกิจกรรมรวมทั้งการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างการเรียนรู้ตามให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น จะต้องจัดเป็นกิจกรรมและประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้

จำเนียร ศิลพานิช (2538, น. 68-71) กล่าวว่า ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดเหล่านี้สามารถสะท้อนสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ได้ ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบด้านผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้เรียนมากเพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้
2. องค์ประกอบด้านผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการสอนที่ดีนั้นผู้สอนจะต้องทราบถึงภูมิหลังผู้เรียนด้วยว่า ผู้เรียนเป็นใคร มีความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างไรบ้าง ขณะเดียวกันผู้สอนจะต้องศึกษาตนเองด้วย หมายความว่า จะต้องหาวิธีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่ผู้สอนพึงปรารถนา
3. องค์ประกอบด้านหลักสูตร ในกระบวนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะหลักสูตรเปรียบได้ราวกับแผนที่นำทางให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมาย ครูที่สอนโดยไม่มีหลักสูตรไว้ยึดเพื่อนำทางก็อาจจะพาผู้เรียนหลงทางซึ่งทำให้เสียเวลาไปกับการเรียนในสิ่งที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนต้องการ ดังนั้นผู้สอนจะต้องยึดหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก หลักสูตรที่ดีนั้นต้องสร้างขึ้นแล้วสามารถแก้ไขปัญหาในสังคมและประเทศชาติได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
4. องค์ประกอบด้านสื่อการสอน สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น สามารถสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นในตัวผู้เรียนได้ สื่อการสอนจะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานและครูสามารถใช้สื่อได้ถูกต้องจึงจะเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอน สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วขึ้น และทำให้ครูประหยัดเวลาในการสอน ดังนั้นผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้ และเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนด้วย

5. องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลถือว่าเป็นหัวใจขององค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลจึงเป็นตัวเชื่อมโยงไปยังองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ผู้สอนนักเรียน หลักสูตร และสื่อการสอน หมายความว่า การวัดและการประเมินผลนั้นจะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed-back) เพื่อไปสู่การปรับปรุงทั้งผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสื่อการเรียน

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้

เกวลิน ชัยณรงค์ (2554, น. 102-103) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยในส่วนปัญหาการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและขาดทักษะในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ครูไม่มีเวลาในการทำสื่อการเรียนรู้อะไรและขาดงบประมาณ และครูออกแบบเครื่องมือการประเมินการเรียนรู้อะไรไม่ได้เท่าที่ควรและไม่มีเวลาในการประเมินให้ครบทุกจุดประสงค์

เจตน์สฤกษ์ สังขพันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรากฏ (2559, น. 126-130) ได้ศึกษาเรื่องสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อังกฤษระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรถูกออกแบบมาไม่เหมาะสมกับความสามารถของครูทุกคน มาตรฐานการเรียนรู้อังกฤษมีมากและยากในบางข้อไม่เหมาะสมกับเด็กชนบท ครูสอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ ในโรงเรียนขนาดเล็กครูยังขาดเทคนิคการสอน ไม่มีงบประมาณในการซื้อสื่อหรืองบประมาณไม่เพียงพอจนครูต้องออกเงินส่วนตัว ไม่มีห้องฝึกทักษะภาษาอังกฤษ หนังสืออ่านนอกเวลามีน้อย ครูสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายไม่เป็น ครูขาดความรู้ในการออกแบบเครื่องมือให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อังกฤษ ไม่มีการหาอำนาจจำแนกของแบบวัดผลชนิดปรนัย นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกในการเรียนภาษาอังกฤษ มีการปิดโรงเรียนบ่อยเมื่อเกิดเหตุความไม่สงบในพื้นที่ และเมื่อปิดเรียนไม่มีการให้บทเรียนเพื่อให้นักเรียนนำไปเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุธิตา ส่งศรี (2560, น. 14-21) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร Mini English Program ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้อังกฤษ MEP 1) ด้านหลักสูตร พบว่า ไม่มีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนก่อนการเปิดหลักสูตร เปิดสอนตามนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น 2) ด้านบทเรียน เนื้อหา ตำรา พบว่า ขาดแคลนบทเรียนที่เป็นบทสนทนาจากเจ้าของภาษา เนื้อหายากเกินความสามารถของผู้เรียน ความน่าสนใจของบทเรียนน้อย ครูผู้สอนไม่ใช้สื่อในการสอน ตำราเรียนไม่ครบทุกวิชา เนื้อหาบางเรื่องยากสำหรับครูผู้สอนจึงต้องใช้เวลามากขึ้นในการเตรียมการสอน 3) ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ หรือห้องปฏิบัติการทางภาษามีไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันครูผู้สอนส่วนหนึ่งร้อยละ 40 ไม่เคยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือโปรเจคเตอร์ในการสอน 4) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดความตั้งใจเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม มีปัญหาด้านการพูดและด้านการเขียนภาษาอังกฤษ 5) ด้านความรู้ เทคนิคการสอนและการประเมินผลผู้เรียนของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนไม่มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจหรือใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย 6) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาหลักของการบริหารจัดการคือข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ รวมทั้งการย้ายบุคลากรบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการสอน

ปรัชญา ปินหมัดหนี่, โสรรัตน์ อับดุลสตา และซัรฟุดดิน หะยี (2561, น. 31-32) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน รายวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยในส่วนของสภาพปัญหาการเรียนการสอน

- 1) ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่แท้จริง ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเท่าที่ควร และไม่สามารถเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีได้
- 2) ด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนภาษาส่วนหนึ่งไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านภาษาโดยตรง แต่จำเป็นต้องสอนภาษาเนื่องจากขาดแคลนบุคลากรทางด้านภาษา ผู้สอนมีคาบสอนมากเกินไป ต้องรับผิดชอบงานอื่นในโรงเรียน และบางครั้งผู้สอนไม่สามารถเตรียมเนื้อหา เตรียมสื่อต่าง ๆ ในการสอน หรือบางครั้งไม่สามารถเข้าสอนได้ เพราะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก
- 3) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนหนึ่งยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษา และคิดว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องที่ยาก
- 4) ด้านสื่อการสอน พบว่า สื่อมีจำนวนไม่เพียงพอ เพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ รวมทั้งขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา หรือมีแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาได้
- 5) ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ่ว่าข้อสอบโดยส่วนใหญ่เป็นข้อสอบปรนัยเน้นความจำ

จากแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นว่า องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 องค์ประกอบ ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านหลักสูตร ที่พบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและขาดทักษะในการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา รวมทั้งการเปิดหลักสูตรในบางครั้งไม่ได้วิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้เรียนก่อน หรือปัญหาด้านผู้สอน ที่พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนเพราะต้องรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากงานสอนที่เยอะจนเกินไป ซึ่งแน่นอนว่าปัญหานี้เป็นสิ่งที่ทำให้ครูทำหน้าที่ครูได้ไม่เต็มที่ กระทบทั้งคุณภาพครูและคุณภาพการสอน ซึ่งแม้ว่าก่อนหน้านี้ในช่วงปี พ.ศ.2561 เป็นต้นมา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามแก้ปัญหา ดังจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายคืนครูให้กับนักเรียน โดยการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ เพื่อจัดจ้างให้มีครูธุรการเพื่อมาทำหน้าที่แทนครู แต่แล้วนโยบายนี้ก็ถูกขับเคลื่อนไปได้ไม่นานก็ติดขัดเรื่องงบประมาณ ทำให้ท้ายที่สุดปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่แก้ไขได้ นอกจากนี้ยังพบว่า สถานศึกษายังเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอน เพราะขาดงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับครูผู้สอนก็ไม่มีเวลาในการทำสื่อการสอนด้วยตนเอง ดังนั้น การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรังดังกล่าวนี้ จะสามารถช่วยสะท้อนผลการปฏิบัติงานของบุคคลหลายฝ่ายในสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนนักเรียน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลจากการศึกษานี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการพิจารณาการจัดการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 3 คน ครู 9 คน และนักเรียน 8 คน จากวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรังจำนวน 7 วิทยาลัย เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในประเด็นสภาพการจัดการเรียนรู้ และปัญหาการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดตรัง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นเพียงแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามประเด็นของการวิจัยใน 5 ประเด็น ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล สำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้นดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective : IOC) ผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร ครู นักเรียนของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง ในประเด็นสภาพการจัดการเรียนรู้ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา และปัญหาที่เกิดขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลซึ่งได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มาจำแนกหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา ตีความ และสร้างข้อสรุป แล้วนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนรู้

1.1 ด้านหลักสูตร จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารและครู พบว่า ก่อนการนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 มาใช้ ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาเคยมีส่วนร่วมในอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 แค่ 1-2 ครั้งเท่านั้น โดยมีครู 4 ท่านที่ได้มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 รวมทั้งรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรก่อนที่จะทำการสอน เช่น ศึกษาหลักการของหลักสูตร การจัดการศึกษาและเวลาเรียน การคิดหน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและการประเมินผล แต่ครูอีก 5 ท่าน ไม่ได้ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 อย่างจริงจังตั้งแต่จะศึกษาเฉพาะขอบข่ายของรายวิชาที่ตนจะสอนเท่านั้น เช่น ศึกษาคำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาจำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ขณะเดียวกันเมื่อผู้วิจัยให้ครูผู้สอนอธิบายถึงความเข้าใจที่มีต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 ครูจำนวน 4 ท่าน ให้ข้อมูลได้ว่า หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 จะแบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดสมรรถนะแกนกลาง หมวดสมรรถนะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการเป็นจัดอยู่หมวดสมรรถนะวิชาชีพ โดยในแต่ละสัปดาห์รายวิชานี้จะจัดให้เรียนภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 3 ชั่วโมงต่อ แต่ครูอีก 5 ท่าน ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรในเชิงลึกได้ แต่สามารถให้ข้อมูลได้เฉพาะแคในขอบข่ายรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการซึ่งเป็นวิชาที่ตนสอนอยู่ เช่น สามารถบอกรหัสวิชา บอกความเป็นมาของรายวิชานี้ บอกสาระการเรียนรู้ทั้งหมดได้ แต่เมื่อถามถึงโครงสร้างหลักสูตรในภาพรวมไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ทั้งนี้ครูแต่ละท่านยึดการจัดการจัดการเรียนรู้ตามหนังสือที่สั่งซื้อจากสำนักพิมพ์เป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนแต่ละท่านจะสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ใดก่อนหรือหลังนั้นจะขึ้นกับความถนัดและความชอบของแต่ละท่าน แต่ก็จะมีการตกลงกันว่าจะสอนถึงหน่วยการเรียนรู้ใดแล้วจึงสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

1.2 ด้านผู้สอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร พบว่า สถานศึกษาจะเลือกและจัดให้ผู้สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการเป็นครูในแผนกวิชาการตลาด เนื่องจากสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ในรายวิชามีความสอดคล้องกับสาขาการตลาดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนทุกท่านที่กล่าวว่า ครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการจะรับผิดชอบโดยครูในแผนกสาขาการตลาด เพราะเนื้อหาในรายวิชานั้นจะเหมาะสมกับบริบทของสาขาการตลาด ซึ่งผู้สอนจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านบริหารธุรกิจ สาขาการตลาดมาโดยตรง ขณะที่ผู้บริหารบางท่านยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการมีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษาจะส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ เช่น สนับสนุนการไปศึกษาต่อของครูผู้สอน โดยส่วนใหญ่จะอนุญาตให้ครูผู้สอนไปศึกษาต่อในภาคพิเศษ คือ ช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ หรือการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการแข่งขันในงานวิชาการต่าง ๆ เช่น การนำนักเรียนเพื่อไปแข่งขันทักษะวิชาชีพ โดยก็มี ความมุ่งหวังเพื่อให้ครูได้พัฒนาทางด้านวิชาชีพให้แก่ทั้งตนเอง นักเรียน รวมทั้งสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนด้วย ส่วนการจัดการเรียนรู้นั้นครูผู้สอนก็จะใช้วิธีการสอนบรรยายเป็นหลักโดยไม่เคยนำวิธีการสอนรูปแบบอื่นมาใช้ในการสอน ซึ่งวิธีการสอนแบบบรรยายคือให้ครูจะอธิบายเนื้อหาตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นไปตามแผนการสอนที่ตนเองจัดทำขึ้นบ้าง เพราะตนเองคิดว่าสามารถใช้ประสบการณ์ในการสอนที่ผ่านมาในอดีตเป็นแนวการสอนได้ โดยทุกครั้งที่ทำการสอนไม่ได้มานั่งทบทวนแผนเหมือนในอดีต เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่ค่อยมีเวลา ต้องรับผิดชอบงานในหลายตำแหน่งและหลายหน้าที่ และมีครูส่วนน้อยที่สามารถจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองจัดทำขึ้น โดยมีการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้อีกครั้งก่อนทำการสอนจริง ซึ่งบางครั้งก็ยอมรับว่าไม่มีเวลาแต่ก็ศึกษามาก่อนบ้างเพื่อทำให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น นอกจากนี้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครูบางท่านจะศึกษาจากเพื่อนครูด้วยกัน โดยขอชุดตัวอย่างจากครูในแผนกเดียวกันที่สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ หรือบางครั้งจัดทำขึ้นโดยการประยุกต์แผนการสอนแบบสำเร็จรูปจากตัวอย่างของสำนักพิมพ์ที่ส่งหนังสือ ส่วนครูท่านอื่นให้ข้อมูลว่าการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้น จะศึกษาจากตำรา เอกสารต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต หรือคิดขึ้นด้วยตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับชั้นเรียน (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงสภาพด้านครูผู้สอนในมุมมองนักเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนนักเรียนจะไม่รู้สึกกดดัน ขณะเดียวกันก็เน้นการเรียนในเชิงทฤษฎีโดยนั่งสอนและใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ซึ่งครูจะบรรยายตามเนื้อหาในหนังสือให้นักเรียนฟังตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และในบางชั่วโมงเรียนครูก็ให้เรียนในเชิงปฏิบัติในลักษณะการทำงานเดี่ยวบ้างหรือบางครั้งก็ให้ทำงานกลุ่ม เช่น การเขียนแผนธุรกิจ จากนั้นให้นำเสนอหน้าชั้นเรียน (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562 ; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

1.3 ด้านผู้เรียน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร พบว่า การรับสมัครนักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 จะรับสมัครนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า โดยไม่ได้มีการทดสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกเพื่อเข้าเรียน แต่สามารถเข้าเรียนได้เมื่อนักศึกษายืนยันสิทธิ์และรายงานตัวเข้าเรียน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยจะมีรูปแบบการสมัคร 2 รูปแบบ คือ การสมัครผ่านโควตา ที่ทางวิทยาลัยจะจัดจำนวนโควตาให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ และอีกรูปแบบ คือ การรับสมัครทั่วไปซึ่งผู้สนใจสามารถมาสมัครได้ที่วิทยาลัยโดยตรง ทั้งนี้ก่อนการเข้าศึกษาทางวิทยาลัยไม่ได้มีการจัดการเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมและปรับพื้นฐานให้นักเรียนก่อนเข้าศึกษาเพราะในช่วงเวลาเรียนครูผู้สอนจะมีการปูพื้นฐานในรายวิชานั้น ๆ ให้นักเรียนอยู่แล้ว ส่วนนักเรียนที่เรียนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการจะเป็นนักเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 ชั้นปีที่ 1 ทุกสาขา เพราะเป็นวิชาบังคับเรียนที่จะช่วยสร้างความรู้พื้นฐานทางด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยหลังจากเรียนรายวิชานี้แล้วนักเรียนจะสามารถนำความรู้ไปต่อยอดในสาขาวิชาเฉพาะของตนได้ ขณะที่จากประสบการณ์สอนของครูผู้สอนยังพบอีกว่า การเรียนรายวิชานี้ นักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนการสอนในเชิงปฏิบัติ ทุกครั้งหากชั่วโมงใดที่ครูมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนปฏิบัติ เช่น การนำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะมีความสนใจและตั้งใจเป็นพิเศษ ซึ่งแม้หลักสูตรจะออกแบบให้มีการเรียนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการจะต้องเน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่า แต่ครูก็จำเป็นต้องมีการปรับการสอนจริงในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับบริบทจริงของนักเรียน นั่นคือ สอนภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ เพราะนักเรียนที่มาจากสายสามัญจะมีความรู้พื้นฐานทางด้านสายวิชาชีพน้อย ทำให้ครูต้องใช้เวลาสอนในเชิงทฤษฎีมากเป็นพิเศษ ซึ่งหากมุ่งเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าตามที่ระบุในหลักสูตรนั้นแต่เชิงทฤษฎีนักเรียนยังไม่แม่นยำ ท้ายที่สุดนักเรียนก็ไม่สามารถแสดงศักยภาพในภาคปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เมื่อนักเรียนมีเวลาว่างก็จะใช้เวลาว่างทำงานที่ครูสั่งเป็นการบ้านให้เสร็จและส่งในวันนั้น เนื่องจากนักเรียนต้องทำงานหลังเลิกเรียนทำให้ไม่มีเวลาทำการบ้านเพราะกลับจากการทำงานก็ประมาณเที่ยงคืน (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

1.4 ด้านสื่อการสอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหาร พบว่า สื่อการสอนที่ทางโรงเรียนจัดให้จะมีแค่บางห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งในแต่ละห้องเรียนจะมีสื่อที่สนับสนุนการสอนไม่เหมือนกัน บางห้องก็จะมีแค่โปรเจคเตอร์ ส่วนคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในห้องเรียนโดยตรงนั้นยังไม่มี ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการจัดหาเองและนำมาเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ที่ทางวิทยาลัยจัดไว้ให้ บางห้องจะมีทั้งโปรเจคเตอร์ไม่โครโฟนและลำโพง แต่ก็ยังคงขาดคอมพิวเตอร์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียนหากมีสื่อการสอนที่ครบครันจะทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ง่ายขึ้นกว่าห้องเรียนที่ขาดสื่อการสอน อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นด้วย ส่วนครูที่สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ให้ข้อมูลว่า ครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเป็นสื่อหลัก โดยส่งตรงจากสำนักพิมพ์ เนื่องจากวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนงบในการจัดซื้อ ตามนโยบายแจกหนังสือเรียนฟรี ประกอบกับในหนังสือจะมีแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ทำให้ครูสามารถส่งให้นักเรียนทำงานจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้ทันที ส่วนครูบางคนก็จะใช้สื่อการสอนโดยจัดทำเป็น Power Point เป็นสื่อการสอนแทนหนังสือ เพราะจะกระตุ้นความสนใจเรียนได้ดีกว่าหนังสือ เนื่องจากสามารถแทรกวิดีโอได้ ทำให้การเรียน

การสอนมีชีวิตชีวาขึ้น โดยครูจะดาวน์โหลดมาจากอินเทอร์เน็ตผ่านการค้นหาจาก www.google.com แล้วทำการคัดเลือกตามความเหมาะสม โดยอาจจะตัดบางเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายวิชาออก และปรับปรุงตามหัวข้อที่ตนเองจะใช้สอน (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงสภาพการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการสอนในมุมมองนักเรียน ซึ่งนักเรียนทั้งหมดให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า สื่อการสอนของครูไม่ได้แตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ซึ่งครูส่วนใหญ่ใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนหลักเพียงอย่างเดียว โดยใช้วิธีการบรรยายเนื้อหาในแต่ละเรื่องจนจบ จากนั้นครูจึงให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนจากหนังสือ ทั้งนี้ครูบางท่านก็มีการใช้ Power Point เป็นสื่อหลักในการสอนบ้าง หากห้องนั้นมีอุปกรณ์สนับสนุนสำหรับการจัดการเรียนรู้ เช่น มีโปรเจกเตอร์ ไมโครโฟน (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารทั้ง 3 ท่าน ซึ่งให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า วิทยาลัยนั้นไม่เคยมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล แก่ครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากมองว่าเรื่องของการวัดและประเมินผลครูผู้สอนย่อมมีความรู้เป็นอย่างดีแล้ว อีกทั้งไม่มีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการจัดอบรม ส่วนครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการให้ข้อมูลว่า ในการวัดและประเมินผลนักเรียน หากเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน ครูจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือประเมินผล โดยเลือกแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เนื่องจากสามารถตรวจได้ง่าย ใช้เวลาในการตรวจไม่นาน และเป็นการวัดที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน ซึ่งการประเมินผลผู้เรียนนั้นครูจะเน้นประเมินผลในพฤติกรรมเฉพาะเพียงด้านความจำและความเข้าใจเท่านั้น ส่วนหากเป็นการวัดและประเมินผลเพื่อเป็นคะแนนเก็บครูจะใช้วิธีการทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก และแบบสังเกตการปฏิบัติงานทั้งกลุ่มและรายบุคคล เช่น การให้นักเรียนนำเสนองานหน้าชั้น ขณะที่การวัดผลและประเมินผลของครูส่วนใหญ่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นบางครั้งเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์กลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่จะเอาข้อสอบเก่าปีก่อน ๆ มาใช้ในการออกข้อสอบ โดยทำการเปลี่ยนวันที่และปีการศึกษาเท่านั้น แต่จะมีครูบางท่านที่จัดทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยปรับปรุงจากข้อสอบเก่า เช่น ปรับปรุงข้อคำถามบางหน่วยการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนตัวเลือกให้สอดคล้องเป็นปัจจุบันมากขึ้น (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงสภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดและการประเมินผลในมุมมองนักเรียน พบว่า ทุกครั้งที่นักเรียนสอบไม่ผ่าน ครูจะให้ช่วยเหลือทุกครั้ง โดยครูก็จะให้มีการสอบแก้ หรือมอบหมายให้ทำงานเสริมเพื่อปรับคะแนน เช่น เขียนศัพท์ จัดบอร์ดนำเสนอ

เพื่อนำคะแนนมาทดแทนคะแนนที่สอบไม่ผ่าน ขณะที่การวัดผลสัมฤทธิ์ในบางครั้ง ครูจะช่วยเหลือนักเรียน โดยการอนุญาตให้เปิดหนังสือเรียนได้ โดยมีเงื่อนไขว่าให้เปิดหนังสือได้กี่นาที เช่น ให้นักเรียนเปิดหนังสือได้ 5-10 นาทีเท่านั้น นอกจากนี้การให้ข้อมูลของนักเรียนสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์กับครูผู้สอนซึ่งพบว่า ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน ครูจะใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดปรนัย ซึ่งจะมีทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ มี 4 ตัวเลือก ส่วนการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติครูจะใช้แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้

2.1 ด้านหลักสูตร จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่า หลักสูตรไม่สามารถ นำไปใช้ให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักเรียนรวมทั้งบริบทของวิทยาลัยได้ เพราะไม่มีศึกษาสภาพของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร รวมทั้งบริบทของวิทยาลัยต่าง ๆ ก่อนจัดทำหลักสูตร (ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562) ขณะเดียวกันครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอย่างแท้จริง เพราะภาระงานเยอะทำให้ไม่มีเวลายานั่งศึกษาหลักสูตร รวมทั้งยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการจัดทำหลักสูตรด้วย (ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562) นอกจากนี้ยังพบว่าหลักสูตรยังขาดสมรรถนะในรายวิชาที่เป็นเนื้อหาสำคัญ เช่น สมรรถนะเรื่องของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้ง ออกแบบชั่วโมงการเรียนทฤษฎีมาไม่เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา (ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562)

2.2 ด้านผู้สอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกพบว่า สถานศึกษาไม่เคยจัดให้มีการอบรมเทคนิคการสอนและวิธีการสอนแก่ครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ผู้บริหารไม่ได้มีการนิเทศการสอนของครูที่กระทำอย่างต่อเนื่อง ครูมีภาระงานเยอะจนทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ช่วงไหนมีการประเมินจากหน่วยงานภายนอกจะต้องทิ้งการสอนไปทำงานนั้น ซึ่งจะส่งงานนักเรียนไว้โดยให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนเวลา ขณะที่ครูในแผนกส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นเก่า ปัญหาสำคัญ คือ ครูไม่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ทั้งการใช้งานคอมพิวเตอร์หรือการใช้งานแอปพลิเคชัน ทำให้ทุกครั้งที่สอนก็ไม่สามารถนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอนได้ อีกทั้งไม่ยอมเปิดรับอะไรใหม่ ๆ ซึ่งคิดว่าต้องใช้เวลานานและตนเองไม่มีเวลามากพอ (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ส่วนปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านผู้สอนในมุมมองนักเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีเทคนิคการสอน ครูขาดสอนบ่อยเพราะไปทำงานอื่น ๆ เช่น พานักเรียนไปแข่งทักษะวิชาชีพ ในบางสัปดาห์ที่ตรงชั่วโมงเรียนครูจะให้เข้าไปฟังอบรมในโครงการต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับรายวิชาโดยไม่มีการสอนชดเชย และ

ครูไม่สามารถกระตุ้นเพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียนได้ ซึ่งครูไม่มีวิธีการสอนที่ทันสมัยและรูปแบบการสอนที่เร้าใจมากเพียงพอ (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

2.3 ด้านผู้เรียน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากครูผู้สอนพบว่า นักเรียนจะมีปัญหาเรื่องความสามารถทางด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานทางด้านธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการค่อนข้างน้อย โดยผู้บริหารคนหนึ่งกล่าวว่า “ผู้เรียนมีพื้นฐานน้อย เพราะนักเรียนมาจากการเรียนในสายสามัญ” (ผู้บริหารคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562) นักเรียนขาดความตั้งใจเรียน ขาดการมีส่วนร่วมและไม่มีความกล้าแสดงออก ขาดวิสัยทัศน์ ไม่ค่อยทันเหตุการณ์ ขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดวิเคราะห์ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนขาดเรียนบ่อย เหตุผลสำคัญ คือ วิทยาลัยให้นักเรียนในการเข้าออกได้อย่างอิสระ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ออกไปธุระนอกวิทยาลัยไม่ค่อยกลับมาเรียนต่อในคาบอื่น ๆ อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่มีสมาธิสั้น การสอนเชิงทฤษฎีนักเรียนจะไม่ตั้งใจฟัง และมีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาต่ำมากกว่า 5 ปี (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ส่วนปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านผู้เรียนในมุมมองนักเรียน พบว่า นักเรียนมีโลกทัศน์แคบ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ซึ่งนักเรียนให้เหตุผลว่าตนเองไม่ค่อยได้หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกห้องเรียนมีน้อยผนวกกับตนเองไม่รู้จักแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของรายวิชา เพราะครูก็ไม่สร้างแนวคิดให้นักเรียนเห็นว่าเรียนแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนขาดอุปกรณ์ที่ช่วยสนับสนุนการเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ ทำให้นักเรียนไม่ชอบการทำงานที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ เพราะนักเรียนทั้งห้องไม่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวใช้ ทำให้ลำบากและมีค่าใช้จ่ายสูงมากในการทำงานส่งแต่ละครั้ง (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

2.4 ด้านสื่อการสอน จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากครูผู้สอนพบว่า สื่อสำหรับใช้ประกอบการสอนมีน้อยมากวิทยาลัยขาดงบประมาณในการซื้อสื่อที่ช่วยในการสอน เช่น โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ ขณะที่ครูหลายคนไม่เคยใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการสอนเหตุผลเพราะว่าไม่มีความรู้ อีกทั้งคิดว่าเป็นเรื่องยาก ต้องใช้เวลาเรียนรู้ ทำไม่เป็นและไม่อยากเรียนรู้อะไรใหม่ด้วยเพราะอีกไม่นานก็จะเกษียณ (ผู้บริหารคนที่ 3, ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 2, ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ผู้บริหารคนที่ 1, ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครู

คนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อการสอนในมุมมองนักเรียน พบว่า นโยบายเรียนฟรีของรัฐบาลทำให้นักเรียนไม่ต้องซื้อหนังสือ แต่หนังสือเรียนจะมาช้าเพราะต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนซึ่งใช้ระยะเวลาประมาณ 6-8 สัปดาห์ อีกทั้งครูใช้สื่อไม่หลากหลาย ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียน โดยนักเรียนให้ข้อเสนอแนะว่าครูควรหาสื่อการสอนอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนตื่นเต้นและมีส่วนร่วมในการเรียนมากกว่านี้ เช่น ใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือใช้สื่อที่เหมาะสมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การใช้สมาร์ตโฟนมาเป็นสื่อการสอนเหมือนในต่างประเทศ ซึ่งนักเรียนกล่าวทิ้งท้ายว่าทุกวันนี้สมาร์ตโฟนเป็นสิ่งที่นักเรียนทุกคนมีกันอยู่แล้ว (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากครูผู้สอน พบว่า ครูใช้วิธีและเครื่องมือประเมินผลไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่ใช้แต่แบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ขณะเดียวกันครูขาดความรู้ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะไม่เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล ครูออกข้อสอบโดยไม่เคยหาค่าความยาก อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น และค่าดัชนีความสอดคล้อง นอกจากนี้ยังพบว่า การวัดและประเมินผลของครูนั้น ในบางครั้งไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริงมากนัก ครูบางท่านยอมรับว่าบางครั้งต้องให้คะแนนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนบ้าง เพราะไม่สามารถให้นักเรียนเข้าชั้นได้ รวมทั้งไม่สามารถประเมินนักเรียนตามสภาพจริงได้ทั้งหมด เนื่องจากหากประเมินให้นักเรียนเข้าชั้นจะกระทบต่อคุณภาพของการสถานศึกษา (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 20 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 6, ครูคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562; ครูคนที่ 1, ครูคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดและการประเมินผลในมุมมองนักเรียน ซึ่งนักเรียนทั้งหมดให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า การที่ครูใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดพฤติกรรมของผู้เรียนเพียงแคด้านความจำและความเข้าใจ และใช้เฉพาะชนิด ปรนัย 4 ตัวเลือก ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แม้ว่าจะทำให้นักเรียนได้คะแนนง่ายขึ้น แต่ก็ไม่ได้ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เพราะคำตอบจะถูกจำกัดแคในตัวเลือกที่ครูกำหนดไว้เท่านั้น อีกทั้งจากการเรียนที่ผ่านมาทุกครั้งที่คุณสั่งให้นักเรียนเขียนแผนธุรกิจ นักเรียนไม่สามารถเขียนได้ แม้ว่าจะเปิดหนังสือหนังสือแล้วก็ตาม เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะการวัดและประเมินผลครูไม่เคยใช้แบบทดสอบชนิดอัตนัยเลย (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 18 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 22 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 25 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 3, นักเรียนคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 29 พฤศจิกายน 2562; นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 3 ธันวาคม 2562; นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 10 ธันวาคม 2562)

สรุปและอภิปรายผล

1. สภาพการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง มีหลายประเด็นที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นสภาพด้านการวัดและการประเมินผล ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นบางครั้งเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจตน์สุชัย สุทธิพันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรากฏ (2559, น. 95) ที่ทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่าครูผู้สอนมีการวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนนักเรียนเพียงแค่บางครั้งเช่นเดียวกัน จากสภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการที่ครูไม่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนนั้น อาจจะเป็นผลมาจากการที่ครูไม่เคยได้รับการอบรมวิธีวัดและประเมินผลนักเรียนที่ถูกต้อง ซึ่งปัญหานี้ น่าจะเป็นความบกพร่องของฝ่ายบริหารที่ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลผู้เรียน เมื่อครูไม่มีความรู้ที่ถูกต้อง การวัดและการประเมินผลนักเรียนก็ย่อมไร้คุณภาพ เพราะไม่สามารถสะท้อนผลที่เป็นจริงได้ ดังนั้น ผู้บริหารควรหันมาให้ความสำคัญ โดยอย่างน้อยควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนทุกคนเป็นประจำทุกปีและทำอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งจากการทบทวนตำรา วรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการวัดและประเมินผล เพื่อให้การวัดและประเมินผลครั้งต่อไปมีความน่าเชื่อถืออันจะนำไปสู่แนวทางแก้ไขสภาพและปัญหาของนักเรียนที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยายตามหนังสือเป็นหลัก โดยการนั่งสอนแล้วบรรยายเนื้อหาจากในหนังสือให้นักเรียนฟังตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสภาพการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงถึงความไม่พร้อมและสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสอนของครูที่มีปัญหามาจากระบบบริหารตั้งแต่สายบังคับบัญชาระดับสูง ซึ่งต้องการประเมินสถานศึกษาในหลายด้านเกินความจำเป็น จนทำให้ครูทั้งประเทศต้องประสบปัญหาในการแบกรับภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนมากเกินความจำเป็น และต้องเอาเวลาไปเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษาในการรับการประเมิน ผลสุดท้ายผลเสียก็จะไปตกอยู่ที่นักเรียนเพราะครูไม่ได้เตรียมการสอนเพื่อออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะกับนักเรียน เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ครูไม่สามารถจะจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาตามศตวรรษที่ 21 ที่วิจารณ์ พานิช (2555, น. 7) นักการศึกษาที่พยายามเน้นย้ำว่าครูผู้สอนต้องมีวิธีการสอนหลากหลาย ไม่ยึดติดกับการสอนทฤษฎีตามหนังสือจนเกินไปจนไม่กล้าที่จะทดลองวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่อาจจะเหมาะสมต่อศิษย์ ทั้งนี้ครูผู้สอนอาจคิดวิธีการสอนและหลักการเรียนรู้ตามแบบที่เหมาะสมต่อบริบทของสถานศึกษาของตน ขึ้นมาใช้เองได้

2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดตรังมีหลายประเด็นที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นปัญหาด้านผู้สอนที่พบว่า ปัญหาของผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีเวลา เพราะมีงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอนต้องรับผิดชอบเยอะ หากช่วงไหนมีการประเมินจากหน่วยงานภายนอกจะต้องทิ้งการสอนไปทำงานนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา บินหมัดหนี, โสรัตน์ อับดุลสตา, และซัฟุดดิน หะยี (2561, น. 32) ที่กล่าวว่า ครูต้องรับผิดชอบงานอื่นในโรงเรียนจนบางครั้งผู้สอนไม่สามารถเตรียมเนื้อหา เตรียมสื่อต่าง ๆ ในการสอน หรือบางครั้งไม่สามารถเข้าสอนได้ เพราะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ

หลายด้าน ซึ่งปัญหาเกิดจากระบบบริหารที่ต้องการผลงานหลายด้านแต่ไม่ได้พิจารณาถึงบุคลากรจำนวนที่มีอยู่ ซึ่งปัญหานี้เป็นเคสเป็นปัญหาระดับชาติมาตั้งแต่ปี 2559 โดยกระทรวงศึกษาธิการจึงมุดนโยบายคืนครูสู่ห้องเรียน แต่กลับพบว่า ปัญหาเหล่านี้ยังคงมีอยู่ไม่ได้รับการแก้ไข แม้ว่านโยบายนั้นจะถูกขับเคลื่อนไปแล้วก็ตาม ดังนั้น ผู้บริหารระดับสูงควรพิจารณาและหาแนวทางแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ครูได้มีเวลาในการเตรียมการสอนเพื่อทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ขณะที่ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ครูขาดความรู้ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ โดยครูที่ออกข้อสอบทุกคนไม่เคยหาค่าความยาก อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจตน์ สฤกษ์ สันขพันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรากฏ (2559, น. 128) ที่กล่าวว่า ครูสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายไม่เป็น ครูขาดความรู้ในการออกแบบเครื่องมือให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ไม่มีการหาอำนาจจำแนกของแบบวัดผลชนิดปรนัย ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวนี้ก็สะท้อนให้เห็นความบกพร่องของสองฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร ที่ไม่จัดอบรมความรู้ทางด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนและไม่ติดตามเพื่อประเมินความรู้ของครูผู้สอนในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ขณะเดียวกันครูผู้สอนเองก็ควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการศึกษาจากหนังสือ งานวิจัยทางด้านการศึกษา หรือจากอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การวัดและการประเมินผลมีความถูกต้อง สามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริงของผู้เรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ สถานศึกษาขาดงบประมาณในการซื้อสื่อที่ช่วยสอน เช่น โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา สงศรี (2560, น. 19) ที่กล่าวว่า โสตทัศนูปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ หรือห้องปฏิบัติการทางภาษามีไม่เพียงพอและขาดประสิทธิภาพ บางห้องมีอุปกรณ์แต่ใช้งานไม่ได้ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ฝ่ายบริหารจะต้องเร่งหาแนวทางแก้ไข เช่น การจัดหาหรือจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อสื่อการสอน เนื่องจากปัจจุบันสื่อการสอนมีความจำเป็นต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอน เช่น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น หรือทำให้การสอนของครูใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ลดลงได้ ดังนั้น จากปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมาย่อมสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาภาระครูที่เยอะจนเกินไป ปัญหาด้านขาดสื่อการสอน และปัญหาครูขาดองค์ความรู้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหานักวิชาการหลายท่านพบเจอ ซึ่งสามารถเป็นตัวบ่งบอกได้ดีว่าองค์ประกอบเหล่านี้กำลังมีปัญหาอย่างหนักในวงกว้าง เพราะบริบทของการศึกษาจะต่างกันในเรื่องของพื้นที่การศึกษาอย่างชัดเจน แต่กลับพบปัญหาที่ไม่ได้ต่างกันหลายประเด็น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ชุมชน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนคงต้องรีบหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อทำให้สภาพการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ และปัญญาความรู้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านครูผู้สอน ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน เช่น ใช้เกมการศึกษาเข้ามาช่วยในการสอน ซึ่งการสอนโดยวิธีเกมการศึกษาจะทำให้นักเรียนสนุกสนาน สามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ได้ดี อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงและมีความตื่นตัวต่อการเรียนอยู่ตลอดเวลา

2. ด้านสื่อการสอน โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาหรือผลิตสื่อการสอนที่หลากหลาย และมีคุณภาพสำหรับช่วยครูในการจัดการเรียนการสอน ขณะเดียวกันครูต้องรู้จักประยุกต์การสอนโดยใช้สมาร์ทโฟนของนักเรียนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Kahoot Nearpod เพราะแพลตฟอร์มเหล่านี้ไม่มีค่าใช้จ่ายและเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21

3. ด้านการวัดและประเมินผล โรงเรียนควรสนับสนุนการจัดอบรมและศึกษาดูงานด้านการวัด และการประเมินผลเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการประเมินผลที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้ตรงกับปัญหาเกิดขึ้นอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- เกวลิน ชัยณรงค์. (2554). *การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563, จาก: <http://tdc.thailis.or.th>
- จำเนียร ศิลพานิช. (2538). *หลักและวิธีสอน*. กรุงเทพฯ: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- เจตน์สฤษฏี สังข์พันธ์, วันทนา ไกรฤกษ์, และเก็ตถวา บุญปรการ. (2559). *สภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อังกฤษระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ทศนา แชมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรัชญา บินหมัดหนี่ โสรรัตน์ อับดุลสตา และซัรฟุดดีน หะยี. (2561). *ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. *AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย*, 13(25), 25-37.
- ราชกิจนุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2562, จาก: ราชกิจนุเบกษา เว็บไซต์: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2542/A/074/1.PDF>
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562*. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2563, จาก: <http://bsq.vec.go.th/Portals/9/Course/20/2562/20200/20202v5.pdf>
- สุธิตา ส่งศรี. (2560). *สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร Mini English Program ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง.เฮ้าส์.

บุคลากรกรม

- ครูคนที่ 1. (2562, 3 ธันวาคม). ครู. วิทยาลัย 2
ครูคนที่ 2. (2562, 27 พฤศจิกายน). ครู. วิทยาลัย 3
ครูคนที่ 3. (2562, 10 ธันวาคม). ครู. วิทยาลัย 1
ครูคนที่ 4. (2562, 18 พฤศจิกายน). ครู. วิทยาลัย 5
ครูคนที่ 5. (2562, 3 ธันวาคม). ครู. วิทยาลัย 2
ครูคนที่ 6. (2562, 22 พฤศจิกายน). ครู. วิทยาลัย 6
ครูคนที่ 7. (2562, 22 พฤศจิกายน). ครู. วิทยาลัย 6
ครูคนที่ 8. (2562, 20 พฤศจิกายน). ครู. วิทยาลัย 7
ครูคนที่ 9. (2562, 25 พฤศจิกายน). ครู. วิทยาลัย 4
นักเรียนคนที่ 1. (2562, 10 ธันวาคม). นักเรียน. วิทยาลัย 1
นักเรียนคนที่ 2. (2562, 25 พฤศจิกายน). นักเรียน. วิทยาลัย 4
นักเรียนคนที่ 3. (2562, 29 พฤศจิกายน). นักเรียน. วิทยาลัย 3
นักเรียนคนที่ 4. (2562, 22 พฤศจิกายน). นักเรียน. วิทยาลัย 6
นักเรียนคนที่ 5. (2562, 18 พฤศจิกายน). นักเรียน. วิทยาลัย 5
นักเรียนคนที่ 6. (2562, 3 ธันวาคม). นักเรียน. วิทยาลัย 2
นักเรียนคนที่ 7. (2562, 29 พฤศจิกายน). นักเรียน. วิทยาลัย 3
นักเรียนคนที่ 8. (2562, 20 พฤศจิกายน). นักเรียน. วิทยาลัย 7
ผู้บริหารคนที่ 1. (2562, 27 พฤศจิกายน). ผู้บริหาร. วิทยาลัย 3
ผู้บริหารคนที่ 2. (2562, 22 พฤศจิกายน). ผู้บริหาร. วิทยาลัย 6
ผู้บริหารคนที่ 3. (2562, 18 พฤศจิกายน). ผู้บริหาร. วิทยาลัย 5